

MINISTARSTVO FINANSIJA
DIREKTORAT ZA EKONOMSKU I RAZVOJNU POLITIKU

MJESEČNI MAKROEKONOMSKI INDIKATORI

APRIL 2020

KLJUČNE PORUKE

- Negativni rekordi pokazatelja poslovanja širom svijeta u aprilu
- Rast vrijednosti izvršenih građevinskih radova od 4,6% i izvršenih efektivnih časova ostvarenih na gradilištima za 7,6% za 3 mjeseca
- Visok rast prometa u maloprodaji za 3 mjeseca od 6,1% u stalnim cijenama
- Prosječna inflacija za 3 mjeseca iznosila 0,8%
- Stopa nezaposlenosti na kraju marta 15,3%
- Prihodi budžeta za 3 mjeseca veći 8,9 mil.€ u odnosu na plan
- Pozitivni finansijski rezultat u bankarskom sektoru od 13,3 mil.€
- Rast robne razmjene 1,1% za 3 mjeseca
- Neto priliv SDI za 3 mjeseca iznosio 134,2 mil.€ i porastao za 62,2% na godišnjem nivou

Međunarodno okruženje

April je zabilježio negativne istorijske rekorde kada su u pitanju brojni pokazatelji poslovanja širom svijeta. *Purchasing Managers' Index* - PMI kompozitni indeks Eurozone u aprilu 2020.¹ iznosio je 13,6 (sa 29,7 iz marta), ukazujući na kolaps ekonomije cjelokupne grupacije bez presedana i najveći mjesečni pad poslovne aktivnosti i zaposlenosti u preko dvije decenije sprovođenja istraživanja. Primjera radi, prethodno najniže očitavanje (prije marta 2020.) zabilježeno je tokom svjetske finansijske krize od 36,2 u februaru 2009. Naročito nisku aktivnost zabilježile su uslužne djelatnosti, sa PMI indeksom od 12,0 u Eurozoni u aprilu. Isti indeks u SAD je iznosio takođe rekordno niskih 26,7². Globalni PMI indeks proizvodnje u aprilu je iznosio 39,7, i zabilježio je najveći pad u posljednjih 11 godina³. Prema konačnim podacima, godišnji pad ekonomija Eurozone, odnosno EU, u prvom kvartalu 2020. iznosio je 3,1% i 2,6%⁴, respektivno, što je najveći pad od trećeg kvartala 2009. (pad 4,5%, odnosno 4,4%).

Realni sektor i inflacija

Prema kratkoročnim indikatorima, industrijska proizvodnja u prvom kvartalu 2020. godine bilježi rast od 12,9% u odnosu na isti period 2019. U sektoru vađenje ruda i kamena je zabilježen rast od 21,3%, dok sektori prerađivačka industrija i snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija bilježe rast od 17,0% i 6,9%, respektivno. Vrijednost izvršenih građevinskih radova u prvom kvartalu 2020. veća je za 4,6% na godišnjem nivou, dok su izvršeni efektivni časovi ostvareni na gradilištima veći za 7,6%. Za prva tri mjeseca 2020. Crnu Goru je, usljed pandemije koronavirusa, u kolektivnom smještaju posjetilo 26,3% manje turista na godišnjem nivou, koji su ostvarili 18,7% noćenja manje u poređenju sa istim periodom 2019. Godišnji rast prometa u maloprodaji je za tri mjeseca veći za 7,4% u tekućim i 6,1% u stalnim cijenama. Prosječna inflacija, mjerena CPI indeksom, je za tri mjeseca iznosila 0,8%, a najveći doprinos rastu potrošačkih cijena dale su cijene hrane i bezalkoholnih pića (uticaj 0,7 p.p).

Zaposlenost i zarade

Prema preliminarnim podacima Ankete o radnoj snazi, u prvom kvartalu 2020. godine broj zaposlenih je iznosio 237.000 i bilježi rast od 0,8% u odnosu na isti kvartal prethodne godine. Stopa nezaposlenosti ZZZCG je na kraju

¹ <https://ihsmarkit.com/research-analysis/eurozone-pmi-at-all-time-low-as-economy-locks-down-to-fight-covid-19.html>

² <https://www.markiteconomics.com/Public/Home/PressRelease/8a0d42c3414d40808c6301d28b928364>

³ <https://ihsmarkit.com/research-analysis/global-manufacturing-pmi-at-11year-low-in-april-as-only-china-reports-growth-May2020.html>

⁴ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10294996/209062020-AP-EN.pdf/8a68ea5e-5189-5b09-24de-ea057adeee15>

marta 2020. iznosila 15,3%, i time je smanjena 1,2 p.p u odnosu na stopu krajem istog mjeseca 2019. Prosječna neto zarada je u martu 2020. iznosila 524€ i zabilježila je rast od 2,7% u odnosu na isti mjesec prethodne godine, a najveći rast ostvaren je u sektoru zdravstvene i socijalne zaštite u iznosu od 14,8%.

Fiskalni sektor

Prihodi budžeta za prvi kvartal 2020. godine su iznosili 375,2 mil.€ i veći su za 8,9 mil.€ ili 2,4% u odnosu na planirane, dok su u odnosu na ostvarene u istom periodu 2019. godine veći za 3,9 mil.€ ili 1,0%. Izdaci budžeta za prva tri mjeseca 2020. godine iznosili su 452,2 mil.€ i manji su za 117,9 mil.€ ili 20,7% u odnosu na planirane, dok su u odnosu na isti period 2019. godine veći za 9,6 mil.€ ili 2,2%. U periodu januar - mart 2020. godine, budžetski deficit je iznosio 76,3 mil.€ ili 1,5% BDP-a.

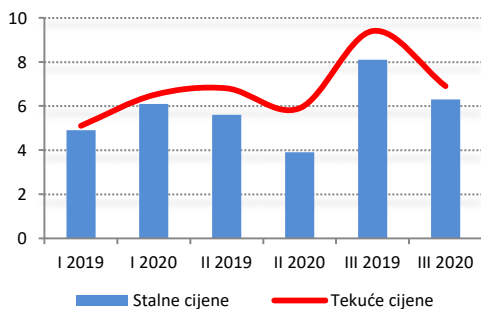
Finansijski sektor

Bankarski sektor je stabilan sa ostvarenim pozitivnim finansijskim rezultatom od 13,3 mil.€. Kreditna aktivnost banaka je povećana za 4,3% g-n-g, pri čemu je rast kredita privrede iznosio 4,1% i kredita stanovništva 6,5%. Nekvalitetni krediti su smanjeni za 9,8% na godišnjem nivou, a njihovo učešće u ukupnim kreditima za 0,8 p.p u istom periodu. Ukupni depoziti su iznosili 3.363,5 mil.€ i smanjeni su za 2,0% na godišnjem nivou. Kada se iz podataka za mart prethodne godine isključe dvije banke u stečaju, onda rast depozita na godišnjem nivou iznosi 3,6%. U martu je u blokadi bilo 18.353 pravnih lica i preduzetnika, što je za 3,3% više na godišnjem nivou. Ukupan dug po osnovu blokade računa je iznosio 635,2 mil.€ i smanjen je za 4,2% u odnosu na isti mjesec 2019.

Spoljnotrgovinska razmjena

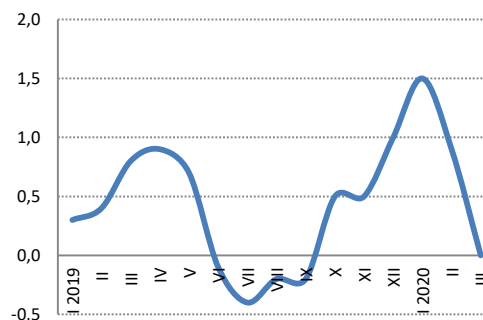
Robna razmjena za tri mjeseca iznosila je 624,3 mil.€, što je godišnji rast od 1,1%. Izvoz roba u vrijednosti od 88,5 mil.€ predstavlja pad od 5,6%, pri čemu su glavni izvozni proizvodi aluminijum, električna energija, rude boksita i pluta i drvo. Uvoz roba u iznosu od 535,8 mil.€ povećan je za 2,3% u odnosu na isti period 2019. Prema SMTK-u, u strukturi uvoza najviše su zastupljeni mašine i transportni uređaji u iznosu od 121,5 mil.€ (drumska vozila – 37,2 mil.€, električne mašine, aparati i uređaji – 26,0 mil.€ i ostalo). Neto priliv SDI za period januar-mart 2020. godine iznosio je 134,2 mil.€, što je za 62,2% više g-n-g. Ukupan priliv SDI iznosio je 180 mil.€, što predstavlja pad od 1,0% i rezultat je smanjenja priliva po osnovu vlasničkih ulaganja. U strukturi ukupnog priliva SDI, vlasnička ulaganja su učestvovala sa 49,9%, pri čemu su investicije u kompanije i banke učestvovala sa 34,7% (pad od 26,4%), dok je priliv po osnovu ulaganja u nekretnine učestvovao sa 15,2% (pad od 29%). Kategorija „ostalo“ čini 4,3% ukupnog priliva. Priliv po osnovu interkompanijskog duga činio je 45,7% ukupnog priliva SDI, što je 62% više nego g-n-g. Ukupan odliv SDI za tri mjeseca iznosio je 45,8 mil.€, što je 53,8% manje g-n-g.

Grafik 1 Promet u maloprodaji, stope rasta u %

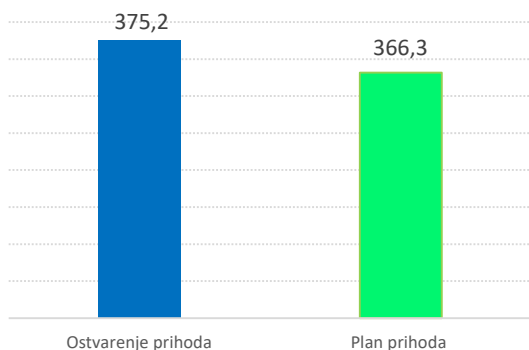
...Rast prometa u maloprodaji od 6,1% u stalnim i 7,4% u tekućim cijenama za prva tri mjeseca...

Grafik 2 Inflacija, CPI, godišnja stopa u %

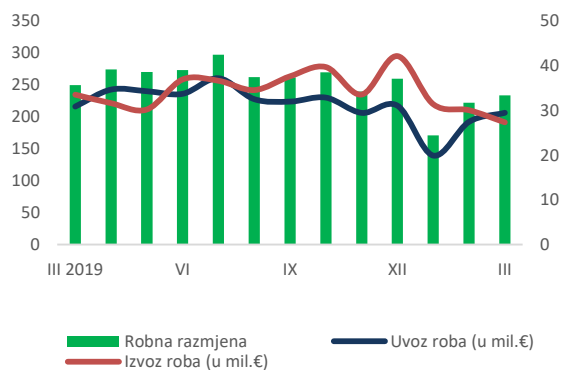
...Prosječna inflacija za 3 mjeseca iznosila 0,8%...

Grafik 3 Prihodi budžeta januar-mart 2020, u mil.€

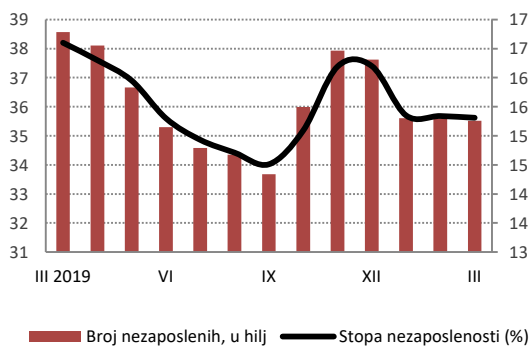
...Za tri mjeseca 2020. prihodi budžeta veći 2,4% u odnosu na plan..

Grafik 4 Spoljnotrgovinska razmjena, u mil.€

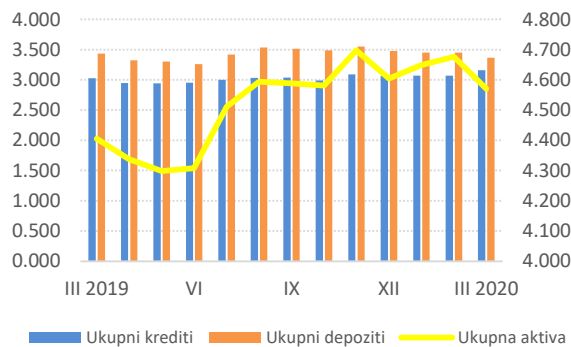
...Robna razmjena za 3 mjeseca 624,3 mil.€...

Grafik 5 Kretanja na tržištu rada, ARS

...Stopa nezaposlenosti na kraju marta 15,3%...

Grafik 6 Ukupna aktiva, krediti i depoziti, u mil.€

...Ukupna aktiva na godišnjem nivou billježi rast 3,8%...

Tabela 1 Realni sektor (Izvor: Monstat)

Realni sektor	III 2019	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2020	II	III	M-n-M	III 2020 - g-n-g	2020/2019 g-n-g
Turizam																
Dolasci turista	56,219	94,911	125,492	160,395	190,322	220,915	165,205	116,962	55,654	41,387	27,221	43,754	18,925	-56.7	-66.3	-26.3
Noćenja turista	98,662	218,028	411,359	659,629	937,096	1,048,037	680,033	312,975	103,459	75,712	63,811	87,098	39,733	-54.4	-59.7	-18.7
Promet u maloprodaji																
Stalne cijene	5.6	5.4	4.4	5.2	5.8	6.5	4.6	5.7	4.9	3.5	3.9	8.1	6.3	9.2	6.3	6.1
Tekuće cijene	6.8	6.8	5.8	6.2	6.6	6.4	4.6	6.4	5.6	4.8	5.9	9.4	6.9	9.5	6.9	7.4
Industrija																
Industrijska proizvodnja	-20.1	-27.6	-4.8	5.6	5.0	-2.8	-1.8	-6.3	-9.0	10.0		12.9				n/p
Prerađivačka industrija	-4.1	-3.9	-11.4	-2.6	3.3	-4.9	-17.6	-10.1	-36.1	-15.6		17				n/p
Vađenje rude i kamena	30.8	19.7	30.7	7.5	14.3	15.4	31.1	28.9	16.5	55.6		21.3				n/p
Snabdijevanje električnom energijom, gasom i parom	-38.3	-64.8	-0.6	19.4	5.2	-4.1	24.2	-10.6	39.5	37.3		6.9				n/p
Građevinarstvo																
Vrijednost izvršenih građevinskih radova	12.4		12.3			31.4			-7			4.6				n/p
Efektivni časovi rada	1.5		4.4			12.6			-1.1			7.6				n/p

Tabela 2 Inflacija (Izvor: Monstat)

Inflacija - stope rasta	III 2019	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2020	II	III	M-n-M	III 2020 - g-n-g	2020/2019 g-n-g
Indeks potrošačkih cijena	0,8	0,9	0,7	-0,1	-0,4	-0,2	-0,2	0,5	0,5	1,0	1,5	0,9	0,0	-0,3	0,0	0,8
Harmonizovani indeks potrošačkih cijena	0,7	0,9	0,6	-0,1	-0,4	-0,2	0,3	1,2	0,9	1,2	1,1	0,6	-0,2	-0,2	-0,2	0,5
Indeks proizvođačkih cijena	1,2	3,3	1,9	2,9	2,9	2,9	2,8	2,6	2,3	2,3	1,8	1,0	1,1	-0,1	1,1	1,3

Tabela 3 Tržište rada (Izvor: Monstat, ZZZCG, Fond PIO)

Tržište rada	III 2019	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2020	II	III	M-n-M	III 2020 - g-n-g	2020/2019 g-n-g
Broj zaposlenih, u hilj.	197.594	200.595	205.164	213.488	215.181	210.455	205.650	202.787	203.123	198.566	193.423	189.933	187.251	-1,4	-5,2	-2,9
Broj nezaposlenih	38.570	38.102	36.658	35.292	34.576	34.355	33.675	35.993	37.924	37.616	35.609	35.582	35.515	-0,2	-7,9	-8,1
Stopa nezaposlenosti (%) ⁵	16,5	16,3	16,0	15,3	14,9	14,7	14,5	15,1	16,2	16,2	15,4	15,3	15,3	0,0	-1,2	-1,3
Prosječna bruto zarada (€)	765	767	770	775	767	776	775	776	778	781	787	785	786	0,1	2,7	2,2
Prosječna neto zarada (€)	510	511	513	516	511	517	516	517	518	520	524	523	524	0,2	2,7	2,2
Prosječna penzija (€)	289	289	289	289	289	288	288	288	288	287	289	289	289	0,0	-0,1	-0,2

⁵ Promjene (M-n-M, III 2020 g-n-g i 2020/2019 g-n-g) prikazane u p.p.

Tabela 4 Monetarni sektor (Izvor: CBCG)

Monetarni sektor	II 2019	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2020	II	III	M-n-M	III 2020- g-n-g
Ukupni krediti (u mil.€)	3,010.6	3,028.8	2,945.6	2,939.2	2,950.3	3,002.6	3,033.7	3,036.0	2,988.2	3,091.4	3,061.7	3,066.4	3,068.8	3,157.9	2.9	4.3
Kreditni privredi (u mil.€)	1,053.1	1,071.3	1,049.5	1,067.2	1,061.2	1,058.3	1,044.7	1,036.1	1,049.6	1,057.5	1,074.6	1,080.5	1,100.1	1,114.8	1.3	4.1
Kreditni domaćinstvima (u mil.€)	1,270.4	1,287.2	1,273.2	1,284.4	1,295.3	1,300.2	1,303.4	1,319.0	1,332.5	1,342.1	1,357.7	1,359.7	1,363.8	1,370.3	0.5	6.5
Kreditni u kašnjenju (u mil.€)	206.9	217.8	155.6	181.0	149.7	139.5	150.3	136.5	139.2	139.1	115.3	132.7	142.7	171.5	20.2	-21.3
Nekvalitetni krediti (u mil.€)	184.0	178.1	139.7	139.6	141.4	148.6	144.0	141.8	142.2	142.9	144.6	156.6	157.9	160.6	1.7	-9.8
Ukupni depoziti (u mil.€)	3,482.9	3,433.6	3,323.8	3,303.6	3,260.7	3,419.1	3,535.0	3,514.8	3,488.8	3,550.8	3,475.7	3,452.4	3,451.1	3,363.5	-2.5	-2.0
Depoziti privrede (u mil.€)	1,078.6	1,065.8	0,976.3	0,982.4	0,980.8	1,064.3	1,134.7	1,113.6	1,106.4	1,107.0	1,048.5	1,009.8	1,026.3	1,024.3	-0.2	-3.9
Depoziti stanovništva (u mil.€)	1,276.5	1,249.2	1,202.3	1,214.0	1,215.5	1,253.7	1,289.2	1,299.9	1,305.5	1,314.1	1,316.6	1,299.7	1,295.9	1,249.9	-3.5	0.1
Kamatna stopa na kredite ⁶	6.3	6.3	6.2	6.2	6.2	6.2	6.2	6.2	6.1	6.1	6.0	6.0	6.0	6.0	0.0	-0.3
Kamatna stopa na depozite	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.0	-0.1
Obavezna rezerva (u mil.€)	250.3	252.1	243.6	243.4	245.4	244.2	248.0	258.1	262.8	258.2	260.1	260.2	255.7	256.4	0.3	1.7

Tabela 5 Eksterni sektor (Izvor: Monstat i CBCG)

Eksterni sektor	III 2019	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2020	II	III	M-n-M	III 2020 - g-n-g	2020/2019 g-n-g
Izvoz roba (u mil.€)	33,4	31,5	30,1	36,8	36,5	34,4	37,5	39,6	33,4	42,0	31,3	29,9	27,2	-9,0	-18,5	-5,6
Uvoz roba (u mil.€)	215,2	241,7	239,2	235,1	259,5	226,8	223,0	229,2	205,4	216,6	138,8	191,5	205,6	7,4	-4,5	2,3
Deficit robne razmjene (u mil.€)	-181,8	-210,2	-209,1	-198,3	-223,0	-192,4	-185,5	-189,7	-172,0	-174,6	-107,6	-161,5	-178,3	10,4	-1,9	4,0
Neto strane direktne investicije (u mil.€)	30,7	18,5	31,0	95,0	14,2	17,9	7,3	23,2	24,9	29,9	42,1	24,1	68,1	182,8	121,5	62,2

Tabela 6 Fiskalni sektor

Fiskalni sektor	III 2019	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2020	II	III	III 2020/III plan	III 2020 - g-n-g	2020/2019 g-n-g
Prihodi budžeta (mil.€)	147.5	165.0	144.2	143.4	174.1	174.1	165.9	156.6	147.3	243.1	94.3	119.9	161.1	4.9	9.2	1.0
Izdaci budžeta (mil.€)	172.1	154.9	146.2	144.3	179.4	159.6	149.4	179.3	197.2	275.8	128.3	145.8	178.1	-11.6	3.5	2.2
Suficit/Deficit budžeta (u mil.€)	-24.6	10.1	-1.9	-0.9	-5.3	14.4	16.5	-22.7	-49.9	-32.7	-34.0	-26.0	-17.0	n/p	-30.8	8.0
Suficit/Deficit budžeta (% BDP-a)	-0.5	0.2	-0.1	0.0	-0.1	0.3	0.3	-0.5	-1.0	-0.7	-0.7	-0.5	-0.3	n/p	n/p	n/p

Tabela 7 Međunarodno okruženje

Međunarodno okruženje	III 2019	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2020	II	III	M-n-M	III 2020 - g-n-g	2020/2019 g-n-g
Brent crude oil (USD/barel)	66.80	71.30	70.46	62.96	64.21	59.51	62.62	59.70	62.66	67.31	63.65	55.66	32.01	-42.5	-52.1	-20.9
Aluminijum (USD/T)	1871.2	1845.4	1781.3	1756.0	1797.0	1740.7	1753.5	1726.0	1774.8	1771.4	1773.1	1688.1	1610.9	-4.6	-13.9	-9.2
Euribor (12 mjeseci)	-0.11	-0.11	-0.18	-0.22	-0.30	-0.38	-0.33	-0.28	-0.27	-0.25	-0.29	-0.33	-0.17	0.2	-0.1	-0.2
Inflacija u Eurozoni ⁷	1.40	1.70	1.20	1.30	1.00	1.00	0.80	0.70	1.00	1.30	1.40	1.20	0.70	-0.5	-0.7	-0.3
Nezaposlenost u Eurozoni	7.7	7.6	7.6	7.5	7.6	7.5	7.5	7.4	7.4	7.3	7.3	7.2	7.1	-0.1	-0.6	-0.6

⁶ Promjene (M-n-M i III 2020 g-n-g) prikazane u p.p.

⁷ Promjene (M-n-M, III 2020 g-n-g i 2020/2019 g-n-g) prikazane u p.p.